

Марина Лозко,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
(м. Житомир) lozkomarina666@gmail.com

Людмила Давидова,

доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій
Житомирський державний університет імені Івана Франка
(м. Житомир) luddavidova@googlemail.com

ВИСВІТЛЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ІНІЦІАТИВ СВІТУ ТА УКРАЇНИ В МЕДІА

Культура є частиною самобутності суспільства, що формує національну ідентичність та накопичує знання багатьох поколінь. З початком повномасштабного вторгнення матеріали про українську культуру відіграють важливу роль у збереженні традицій країни та її представленні на міжнародній арені. Тему досліджували Марія Бутиріна, Олеся Комарніцька, Анастасія Худякова, Наталія Засядько та ін. Метою розвідки є проаналізувати висвітлення культурних ініціатив світу та України. Завдання дослідження – з'ясувати роль медіа в популяризації матеріалів про культуру.

Культурні ініціативи – це проекти та програми, що сприяють суспільній згуртованості та мають соціальний вплив. Ці заходи спрямовані на поширення мистецтва, що забезпечує духовний розвиток суспільства. Вони проявляються у різних формах: організації мистецьких виставок, музичних концертів, літературних вечорів та інших видах діяльності [3].

Журналісти, що пишуть про культуру в Європі, мають переважно мистецтвознавчу освіту. Готуючи матеріали про проведення та демонстрацію культурних ініціатив, вони ознайомлюють аудиторію з митцями, які їх організовують. Водночас журналісти висвітлюють роль мистецтва для сучасного суспільства та шукають нові формати, що надають можливість популяризувати культуру. До відомих європейських журналістів, що ведуть колонки у провідних виданнях The New York Times, The New York Magazine, належать Джеррі Зальц, Алекс Маршал та Роберта Сміт [8]. Зокрема, Роберта Сміт готує матеріали про маловідомих артистів та ґрунтовно аналізує відвідані виставки.

Європейські медіа надають важливе значення висвітленню анонсів подій, що сприяють популяризації культурних заходів. Так, в одному з матеріалів Euronews «Культурний дайджест: не пропустіть ці події в Європі» проанонсовано різноманітні мистецькі виставки та фестивалі Франції, Нідерландів та Великобританії [11].

Окрім цього, в Європі активно відбувається цифровізація арт-простору. У світі створюються віртуальні музеї, що оприлюднюють цифрові зображення реальних пам'яток культури та надають можливість отримати доступ до визначних експонатів у мережі. Так, сайт Лувру пропонує відвідувачам можливість переглядати онлайн-тури, а на сайті Британського музею мистецтв представлено рубрику «Блог», у якій критики оприлюднюють свої статті [2]. В Україні були створені віртуальні музеї, що ознайомлюють суспільство з російськими злочинами стосовно культурної спадщини. Таким є цифровий музей «Діти проти війни», на сайті якого оприлюднені малюнки та дитячі твори, що відображають пережиті емоції в умовах російсько-української війни [6].

Популярності набуває мистецька практика під назвою public art (публічне мистецтво), яка виникла у другій половині ХХ століття. За допомогою цифрових технологій культурні об'єкти документуються в цифрові моделі. Ця ідея є особливо актуальною для медіа Західної Європи та США. Так, на сайті британської телерадіомовної компанії BBC оприлюднені матеріали про новітні аспекти урбаністичної культури в розділі «Публічне мистецтво». В Україні такі ініціативи сприяють приверненню уваги світової спільноти до подій повномасштабної війни. Так, український та французький митці Микита Кравцов та Марте Бассорі намалювали в Парижі мурал, який є відсилкою до знаменитої картини французького художника Ежена Делакруа «Свобода, що веде народ». Спільна робота отримала назву «Хай живе український опір!» [7]. Матеріали про патріотичні мурали країни, що привертають увагу до питання російсько-української війни, розміщені на сайті «Укрінформ». Слід зазначити, що мурали є проявом художньої творчості та містять авторську манеру, що відображає персональні ідеї або колективний досвід людей.

Присутність України в інформаційному просторі європейських медіа стала важливим аспектом міжнародних відносин. Згідно з даними, які оприлюднило Міністерство культури України, за кордоном було презентовано понад 500 українських проєктів. Також були запроваджені відеопроєкти англійською мовою. Одним із них є «Калейдоскоп історій. Мистецтво з України», який демонструє відеоролики про історію становлення української культурної спадщини [5]. За даними дослідження незалежної організації Brand Ukraine, яка постійно працює над розвитком національного бренду України, культурні ініціативи входять у перелік ключових тем, що привертають увагу міжнародної аудиторії [1]. Чимало українських митців організовують виставки своїх робіт за кордоном, що популяризує мистецтво країни. Прикладом такого матеріалу є публікація глобального діджитал медіа RoastBrief US про те, що

українська книга «Злочин без покарання» отримала дві нагороди на престижному фестивалі ADC New York [9].

З початком повномасштабної війни українська культура зазнала значних викликів. Станом на сьогодні, в українському медіапросторі функціонують незалежні видання, які висвітлюють різноманітні культурні ініціативи країни. До медіа про літературу належать «Лірум» та «Читомо», останнє активно розвиває книжкову спільноту [4]. Популярними медіа про мистецтво є ArtsLooker [10] та Your Art [13], що публікують матеріали про українські та закордонні художні твори. Окрім цього, розвиваються медіа про музику. Серед них The Claquers [12], яке публікує критичні матеріали про музичну індустрію України.

Культурні ініціативи є важливими для згуртування спільноти. Світові та українські медіа активно висвітлюють їх та шукають нові способи осучаснення контенту в умовах цифровізації, завдяки чому залучають нову аудиторію та надають можливість читачам ознайомитися із діяльністю різнопланових митців. В умовах повномасштабного вторгнення матеріали про культуру об'єднують українське та європейське суспільство.

Список використаної літератури

1. Брайлян Є. На 20% зменшилася кількість публікацій про Україну в медіа. detector.media.URL: <https://detector.media/infospace/article/223936/2024-03-07-na-20-zmenshylasya-kilkist-publikatsiy-pro-ukrainu-u-svitovuykh-media/> (дата звернення: 22.04.2025).
2. Бутиріна М., Ривліна В. Медіатизація мистецтва: Віртуальний музей як ЗМІ. *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика. 2021. № 49. С. 207–2015.
3. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Кондратюк А. Ю. *Культурологія: Навчальний посібник*. Київ : Центр навч. літ., 2007. 392 с.
4. Засядько Н. Від дипломного проекту до успішного українського медіа про книговидавництва: кейс «Читомо». URL: <https://www.thelede.media/istorii/2020/08/27/2063/> (дата звернення: 22.04.2025).
5. Комарніцька О. Проекти у сфері культури як інструмент посилення культурної присутності України у світі (з досвіду діяльності Українського інституту та Українського культурного фонду). 2024. *Питання культурології* №43, с. 125–141. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.43.2024.303040>
6. Кузнецова Л., Кушнар'ов І. Віртуальні музеї України як засоби збереження історичної пам'яті в умовах війни. 2024. *Питання*

культурології №43, с. 142–155. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.43.2024.303042>

7. Худякова А. Муралістський рух в Україні та Європі під час війни в Україні. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 27 квітня 2022 року. В 2-х т. Т. 2. Київ : КНУТД, 2022. С. 235–238.

8. 10 Famous Journalists in Art – Artland Magazine. Artland Magazine. URL: <https://magazine.artland.com/10-art-journalists/> (date of access: 22.04.2025).

9. A book about Russian crimes against Ukrainian children has won two awards at the prestigious ADC New York festival. Roastbrief US. URL: <https://roastbrief.us/a-book-about-russian-crimes-against-ukrainian-children-has-won-two-awards-at-the-prestigious-adc-new-york-festival/> (date of access: 02.09.2025).

10. ArtsLooker. URL: <https://artslooker.com/> (date of access: 22.10.2025).

11. Cultural Digest: Don't miss these events in Europe this week. euronews. URL: <https://www.euronews.com/culture/2024/03/22/cultural-digest-dont-miss-these-events-in-europe-this-week> (date of access: 02.09.2025).

12. The Claquers. URL: <https://theclaquers.com/> (date of access: 22.10.2025).

13. Your Art. URL: <https://supportyourart.com/> (date of access: 22.10.2025).

Анотація. *Культурні ініціативи у сучасному світі сприяють згуртованості суспільства. У роботі проаналізовано матеріали закордонних та українських медіа на культурну тематику, що дозволило виявити сучасні тенденції висвітлення різноманітних культурних проєктів та їх вплив на суспільство.*

Ключові слова: *медіа, культура, культурні ініціативи, проєкти, арт-простір, публічне мистецтво.*